

LEP VRT

poletje 2019

& naravna lekarna

Sveži v poletje z zeliščnim hidrolatom

ZDRAV VRT

Privabite koristne mikroorganizme

Zeleno snovanje za otroška leta

5 rastlin
za ozelenitev strmine

Piše: Primož Brezovec

Slastni robida

in črna malina

FOTO: Shutterstock

Robide so poleg malin in drugih jagodičastih rastlin priljubljena poletna poslastica. Če zanje izberete primerno lego, jim ustrezno pripravite zemljo in poskrbite za pravilno rez, bo vzgoja robid precej enostavna.

L

adnja leta v vrtu največkrat posegamo po sortah robid brez trnov. Te sorte so tudi najbolj razširjene in priporočene. Poganjki robid živijo največ dve leti, zato je treba redno skrbeti za rez, da odženejo novi poganjki, ki bodo močnejši in bolj rodni.

adnja leta v vrtu največkrat posegamo po sortah robid

Manj znana je črna malina, ki jo omejnemo zato, ker je gojenje zelo podobno kot pri robidi.

Plodove obojega uživajte najbolje kar sveže, saj tako zaužijete veliko vitaminov in drugih koristnih snovi. Ko je plodov v izobilju, lahko robide in črne maline predelate v sokove, marmelade, džeme, sirupe in najrazličnejše domače izdelke. Lahko jih tudi

zamrznete. Pri zamrzovanju pazite, da zamrznete najprej posamezne jagode na pladnju, sicer boste dobili veliko zamrznjeno gmoto, ki jo boste kasneje težko ločili.

Čas obiranja

Plodovi robid so primerno zreli, ko jih z lahkoto odtrgate, zorijo pa postopoma od sredine julija do jeseni, pri

čemer je treba vedeti, da je čas zorenja zelo različen tudi glede na sorto. Če imate na vrtu posajenih več različnih sort robid, jih boste obirali šest do dvanajst tednov.

Črna malina s sortnim imenom Bristol obrodi srednje velike črne plodove. Rodi od začetka julija do sredine avgusta.

Pobirajte jih zjutraj in jih bodisi pojejte bodisi nemudoma shranite v hladilnik na temperaturo 2-4 °C.

Priporočene sorte

Priljubljena sorta robide brez trnov je Loch ness, ki obrodi zelo aromatične plodove sladko-kislega okusa, sledi ji sorta brez trnov Navaho, ki je prav

levo

Robide so zrele za obiranje, ko jih z lahkoto odtrgate, zorijo pa postopoma od sredine julija do jeseni.

spodaj

Robide v vrtu sadite 1,5 metra narazen. Ob sajenju zemlji primešajte kompost in gnojila za jagodičje.

FOTO: Shutterstock

zgoraj

Plodovi črne maline so čvrsti in dobro obstojni. So sladkokislega okusa in aromatični.

tako odličnega okusa, odlikuje jih tudi dobra rodnost. Priporočljive za vrt so tudi sorte Chester, Black satin, Arapaho in najbolj zgodnja sorta robide Brzezina.

V zadnjem času so popularne pritlikave robide, ki jih sadimo v sklop urbanih balkonskih zasaditev. Najdemo grmičaste in celo viseče sorte, ki jih sadimo v večja korita ali lonce. Nenavadna in redka je sorta robide z belimi plodovi Polar berry, ki rodi srednje velike bele plodove od sredine poletja do jeseni.

FOTO: K. Bangjel

zgoraj

Sorta robide z belimi plodovi Polar berry ima prav takšne gojitvene zahteve kot črne robide.

Črna malina je posebnica

Podobne so robidam, vendar so črne maline pri nas manj pogoste na vrtovih, a so kljub temu zanimive za gojenje. Režemo jih enako kot robide. Plodovi so čvrsti in dobro obstojni. So sladko-kislega okusa in aromatični. V njih je veliko zdravnih učinkovin, saj poleg mineralov in vitaminov vsebujejo veliko antioksidantov. Ima srednje velike in sladko kiselkaste črne plodove. Poganjki so močni in gosto posejani s trni.

Sajenje jeseni ali spomladi

Robide iz sadik v lončkih sadimo spomladi (marec, april) ali jeseni (september, oktober, november). Ustrezajo jim povsem sončna in proti mrazu manj izpostavljena območja. Robide niso tako trpežne zoper mraz kot maline.

Ob sajenju robid vrtni zemlji dodajte kompost ter gnojila za jagodičje. Pomembna je dobra založenost tal s kalijem, fosforjem in organsko snovjo. Dodatek komposta je nujen, če so tla siromašna z organsko snovjo. Robide v vrtu sadite 1,5 metra narazen.

Pri sajenju upoštevajte, da bodo robide potrebovale žičnato oporo. Zato na vsake štiri metre postavite kol, visok

FOTO: Zeleni svet

FOTO: Zeleni svet

levo

Lesene kole zakopljite v zemljo na vsake štiri metre. Idealen je akacijev ali kostanjev les, lahko tudi jesenov.

desno

Siva plesen na plodovih robid. Da bi preprečili bolezen, poskrbite za ustrezno sadilno razdaljo, ki omogoča dobro zračnost med sadikami. Če kljub vsemu opazite bolezen, nemudoma odstranite gnile plodove in odrežite poganjke do zdravega dela.

FOTO: Zeleni svet

2,5 metra. Koli za oporo naj segajo iz zemlje najmanj dva metra. Prvo žico napnite 70 centimetrov od zemlje, drugo pa na višini 130 centimetrov od zemlje. Zadnjo žico napnite na višini 1,8 metra.

Kateri les je najprimernejši za kole? Idealen je akacijev ali kostanjev, lahko tudi jesenov les. Uporabni so tudi smrekovi in borovi kole, vendar jih je treba impregnirati. Žica za privezovanje poganjkov mora biti pocinkana ali plastificirana. Poganjkov robid ne vežite na grobo, temveč uporabite posebne plastične sponke ali napnite dvojno žico in vanje vstavljate poganjke robid. Če napetost žice na kolih popusti, jo napnite z napenjalcem.

Pomladna in poletna rez

Za rez robid poskrbite pred brstenjem v predpomladanskem obdobju. Iz grmov robid izrežite suhe, šibke, poleggle in poškodovane poganjke. Šibki poganjki so ožji od enega centimetra. V enem grmu pustite samo tri do pet poganjkov za rodnost v tekočem letu. Rodni so poganjki prejšnjega leta.

V grmu puščajte močne zelene poganjke. Glavne poganjke, ki jih pustite rasti, prikrajšajte na primerno višino - do 2,5 metra. Stranske vejice na glavnem poganjku prikrajšajte na tri do pet brstov. S puščanjem predolgih poganjkov se bo rastlina izčrpavala s preobilnim pridelkom. Poganjke, ki so rodili prejšnje leto, režite do tal, da spodbudite novo rast iz podzemnih

brstov. Pri izrezovanju poganjkov nikoli ne puščajte štrcljev, iz katerih bi se razvila množica šibkih poganjkov.

Odrezane poganjke vselej odstranite iz vrta ali nasada, da zmanjšate morebitno prisotnost škodljivcev in patogenih gliv.

Pri robidah je nujna tudi poletna ali zelena rez. Ta se izvaja v juliju ali avgustu. Poganjke skrajšajte na primerno dolžino, da upočasnite prebujno rast, stranske poganjke pa

spodaj

Obrezan grm črne maline v nasadu Brdo pri Lukovici. Z rezjo boste spodbudili rast novih poganjkov v novi sezoni.

FOTO: Zeleni svet

skrajšajte na tri do pet brstov. Redčite tudi poganjke, ki izraščajajo iz zemlje, in pustite le toliko poganjkov, kot jih potrebujete za nadomeščanje rodnelesa v naslednjem letu.

spodaj

Pravilno obrezan grm robide v nasadu Brdo pri Lukovici. Izrezati je treba suhe, šibke, poleggle in poškodovane poganjke.

FOTO: Zeleni svet